
OVER DE ERFRECHTELIJKE VERREKENING VAN DE SCHENKING VAN GEMEENSCHAPSGOEDEREN

Laura GOOSSENS¹

I. INLEIDING

In een arrest van 7 december 2020² oordeelde het Hof van Cassatie dat wanneer tijdens het huwelijk door de echtgenoten gemeenschapsgoederen werden geschonken, de erfrechtelijke verrekening van de schenkingen integraal moet plaatsvinden in de nalatenschap van de langstlevende echtgenoot, althans voor zover de gehele gemeenschap toekomt aan de langstlevende op grond van een verblijvingsbeding. Wanneer de huwgemeenschap ingevolge een verblijvingsbeding toekomt aan de langstlevende echtgenoot, dient de inbreng of inkorting met andere woorden niet te gebeuren in de nalatenschap van de eerstoverleden echtgenoot. Het Hof bevestigt hiermee het arrest van het hof van beroep te Gent van 13 december 2018.³

2. SITUERING

De discussie inzake de erfrechtelijke verrekening van de schenking ontvouwt zich op het raakvlak van het huwelijksvermogensrecht, het erfrecht en het schenkingenrecht. Het uitgangspunt is dat een schenking van gemeenschapsgoederen door elk van beide echtgenoten gebeurt ten belope van de helft.⁴ Vermits de huwgemeenschap in principe bij helften wordt verdeeld⁵, zal de schenking eveneens in dezelfde verhouding in de nalatenschap van elk van beide echtgenoten worden verrekend en in de fictieve massa van elk van hen worden opgenomen.⁶ Of dit ook het

geval is wanneer het huwelijkscontract van de schenkers-echtgenoten een beding van ongelijke verdeling (zoals een verblijvingsbeding bijvoorbeeld) bevat, daarover bestaat minder eensgezindheid. In de rechtsleer bestaan drie strekkingen.

A. DE KLASSIEKE VISIE

Klassiek werd verdedigd dat de verrekening bij helften plaatsvond in de nalatenschappen van elk van de echtgenoten, althans in zoverre beide echtgenoten als schenker optraden.⁷ Het gemeenschappelijk vermogen, zo stelde DU FAUX, heeft geen rechtspersoonlijkheid, zodat moet worden aangenomen dat elk van de echtgenoten persoonlijk een schenking deed van gemeenschapsgoederen. Elke echtgenoot schonk met andere woorden de onverdeelde helft⁸, zodat moet worden aangenomen dat de inbreng van de schenking ook bij helften gebeurt in de beide nalatenschappen overeenkomstig artikel 850 oud BW.⁹

Er wordt dan wel een begiftigingsoogmerk verondersteld in hoofde van beide echtgenoten. Ontbrak de *animus donandi* in hoofde van een van hen, dan moest worden aangenomen dat de schenking enkel in de nalatenschap van de “schenkende” echtgenoot diende te worden verrekend. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de schenking gebeurt door één echtgenoot, en de andere in de akte louter tussenkomt in de zin van artikel 1422 oud BW (of eventueel verzaakt aan de vordering tot inkorting in de zin van art. 918

1. Advocaat (Tiberghien Advocaten).

2. Cass. 7 december 2020, *T.Not.* 2021, 55.

3. Gent 13 december 2018, *onuitg.*

4. M. PUELINCKX-COENE, “Erfrecht” in *Beginselen van Belgisch privaatrecht*, Mechelen, Kluwer, 2011, 603.

5. Art. 1445 oud BW.

6. *Ibid.*

7. H. DE PAGE en R. DEKKERS, *Traité élémentaire de droit civil belge. Tome X/1. Les régimes matrimoniaux*, Brussel, Bruylant, 1949.

8. C. SLUYTS, “Art. 850 BW”, *Comm. Erf.* 1995, losbl.; H. DU FAUX, “Over de schenking onder levenden van gemeenschappelijke goederen – incidentie op inbreng, inkorting en eventuele vergoeding aan het gemeenschappelijk vermogen”, *T Not.* 1997, 389.

9. C. SLUYTS, “Art. 850 BW”, *Comm.Erf.* 1995, losbl.

oud BW of aan het wettelijk toegekend voortgezet vruchtgebruik overeenkomstig art. 858*bis*, § 6 oud BW). Alsdan wordt de tussenkomende echtgenoot geen contractspartij, schenkt de ene echtgenoot het volledige goed en vindt verrekening enkel plaats in de nalatenschap van de echtgenoot-schenker.¹⁰ VERSTRAETE en DU FAUX meenden wel dat de echtgenoot-schenker bij ontbinding van de gemeenschap een vergoeding verschuldigd was aan het gemeenschappelijk vermogen op grond van artikel 1432 oud BW in zoverre de schenker een persoonlijk voordeel had genoten. In geval van afwezigheid van toestemming van de mede-echtgenoot, kan ook aanspraak worden gemaakt op een vergoeding op grond van artikel 1433 oud BW.¹¹

Dat de echtgenoten een beding van ongelijke verdeling van de gemeenschap hadden opgenomen in hun huwelijkscontract (voor of na de schenking), bijvoorbeeld een verblijvingsbeding, wijzigde niets aan de principiële verrekening van de schenking bij helften in beide nalatenschappen: een beding van ongelijke verdeling grijpt immers enkel in op de gemeenschap, zoals deze is samengesteld na vereffening.¹² Tijdens het huwelijk fluctueert de samenstelling ervan. Overeenkomsten die *en cours de route* worden gesloten, dienen overeind te blijven. Het verblijvingsbeding dat naderhand uitwerking heeft, kan daar met andere woorden aan geen afbreuk doen.¹³

Dit betekent dan ook dat de schenking in de nalatenschap van de eerstoverleden echtgenoot een grotere inkorting zou ondergaan: de nalaten-

schap bevat per hypothese enkel nog de eigen goederen van de eerstoverleden echtgenoot; de gemeenschap verblijft immers aan de langstlevende.¹⁴ Dit bleek niet steeds gewenst. In de praktijk rees de vraag of hieraan kon worden verholpen door te bedingen dat de schenking voor het geheel aangerekend zou worden in de nalatenschap van de langstlevende. Beide echtgenoten schenken het goed dan voor het geval zij de langstlevende zouden zijn. Op die manier zou het risico op inkorting van de schenking kunnen worden verkleind. Dergelijke overeenkomst leek evenwel niet verenigbaar met de bepalingen van artikel 850 oud BW¹⁵ en zou te kwalificeren zijn als een nietige erfovereenkomst. Bovendien is dergelijke overeenkomst fiscaal niet optimaal.¹⁶ Om die redenen werd deze piste dan ook verlaten.¹⁷

B. DE MEER RECENTE VISIE

Een tweede strekking binnen de rechtsleer argumenteert dat de schenking enkel in de nalatenschap van de langstlevende echtgenoot dient te worden aangerekend, in de mate dat ook het gemeenschappelijk vermogen aan deze echtgenoot toekomt op grond van het beding van ongelijke verdeling.¹⁸

Daartoe wordt aangevoerd dat elke echtgenoot het gemeenschapsgoed schenkt, voor het geval hij zelf de langstlevende is. Enkel de langstlevende is met andere woorden te beschouwen als schenker en de schenking dient geheel in zijn na-

10. C. SLUYTS, "Art. 850 BW", *Comm.Erf.* 1995, losbl.; J. VERSTRAETE, "Schenking van gemeenschapsgoed aan kinderen" in A. VERBEKE, F. BUYSENS en H. DERYCKE (eds.), *Handboek estate planning, boek 2, vermogensplanning met effect bij leven, Schenking*, Brussel, Larcier, 2005, 81-82.

11. J. VERSTRAETE, "Schenking van gemeenschappelijke goederen. Implicaties ingevolge verblijvingsbedingen, contractuele erfstellingen, inbreng- en inkortingsregels", *T.Not.* 2001, 202.

12. J. VERSTRAETE, "Schenking van gemeenschapsgoed aan kinderen" in A. VERBEKE, F. BUYSENS en H. DERYCKE (eds.), *Handboek estate planning, boek 2, vermogensplanning met effect bij leven, Schenking*, Brussel, Larcier, 2005, 102.

13. J. VERSTRAETE, "Schenking van gemeenschappelijke goederen. Implicaties ingevolge verblijvingsbedingen, contractuele erfstellingen, inbreng- en inkortingsregels", *T.Not.* 2001, 200; J. VERSTRAETE, "Schenking van gemeenschapsgoed aan kinderen" in A. VERBEKE, F. BUYSENS en H. DERYCKE (eds.), *Handboek estate planning, boek 2, vermogensplanning met effect bij leven, Schenking*, Brussel, Larcier, 2005, 80.

14. J. VERSTRAETE, "Schenking van gemeenschapsgoed aan kinderen" in A. VERBEKE, F. BUYSENS en H. DERYCKE (eds.), *Handboek estate planning, boek 2, vermogensplanning met effect bij leven, Schenking*, Brussel, Larcier, 2005, 80-81.

15. C. SLUYTS, "Art. 850 BW", *Comm.Erf.* 1995, losbl.; H. DU FAUX, "Over de schenking onder levenden van gemeenschappelijke goederen – incidentie op inbreng, inkorting en eventuele vergoeding aan het gemeenschappelijk vermogen", *T.Not.* 1997, 390.

16. J. VERSTRAETE, "Schenking van gemeenschapsgoed aan kinderen" in A. VERBEKE, F. BUYSENS en H. DERYCKE (eds.), *Handboek estate planning, boek 2, vermogensplanning met effect bij leven, Schenking*, Brussel, Larcier, 2005, 80-81.

17. C. SLUYTS, "Art. 850 BW", *Comm.Erf.* 1995, losbl.

18. M. PUELINCKX-COENE, "Erfrecht" in *Beginselen van Belgisch privaatrecht*, Mechelen, Kluwer, 2011, 603; R. BARBAIX, "De schenking van gemeenschapsgoederen. Hoe gebeurt de erfrechtelijke verrekening?" in W. PINTENS en C. DECLERCK, *Patrimonium 2011*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 259.

latenschap te worden verrekend.¹⁹ Anders oordelen, zou aan de specificiteit van het gemeenschappelijk vermogen voorbijgaan: de wet voorziet namelijk in een concurrentieel bestuur zo dat elk van de echtgenoten de gemeenschap in haar geheel kan verbinden.²⁰ Ingevolge het *sui generis*-karakter van het gemeenschappelijk vermogen schenken de echtgenoten samen de totaliteit van de gemeenschapsgoederen en niet elk de onverdeelde helft daarvan, zo stellen o.a. WUYTS en BARBAIX.²¹ 'De schenker' in artikel 850 oud BW dient in deze opvatting als 'het schenkend vermogen' te worden begrepen.

Dit sluit aan bij de idee dat de fictieve massa bij overlijden van de schenker wordt wedersamengesteld alsof de geschonken vermogensbestanddelen het vermogen van de schenker nooit hebben verlaten.²² Er wordt gesteund op het uitgangspunt dat de vereffening en verdeling van de huwgemeenschap die van de nalatenschap voorafgaat. In die opvatting hoeft er geen onderscheid te worden gemaakt al naargelang het beding van ongelijke verdeling reeds was bedongen ten tijde van de schenking: of de clause dan reeds was voorzien, blijkt niet relevant. De verdeling van de huwgemeenschap primeert.²³

Er wordt ook op gewezen dat het klassieke uitgangspunt, met name dat een schenking bij helften zou moeten worden aangerekend in de nalatenschappen van beide echtgenoten, ongeacht de verdeelsleutel van de gemeenschap, tot het ongewenste gevolg leidt dat de rechten van de begiftigde in de nalatenschap van de eerstoverleden echtgenoot sneller in gevaar komen.²⁴ Dit werd hoger reeds aangehaald.

Dat één van de echtgenoten slechts in de schenkingsakte is tussengekomen om toe te stemmen conform artikel 1419 oud BW of een echtgenoot overeenkomstig artikel 1420 oud BW werd gemachtigd om alleen op te treden, wijzigt niets aan dit standpunt. Minstens is het gemeenschappelijk vermogen geldig verbonden, of wat het tweede geval betreft, wordt de schenking geacht met toestemming van beide echtgenoten te zijn gedaan.²⁵ Dat er in voorkomend geval geen *animus donandi* is in hoofde van de echtgenoot in wiens plaats wordt opgetreden, leidt niet tot een andere conclusie.²⁶ Dit is vrij verregaand.

C. DE TUSENOPVATTING

Een derde strekking betreunde voornamelijk dat er bij de hervorming van het familiaal vermogensrecht in 2017-2018 op dit punt niet wetgevend was ingegrepen.²⁷

3. DE RECENTE RECHTSPRAAK

De vraag werd uiteindelijk aan het hof van beroep te Gent voorgelegd. De echtgenoten waren gehuwd onder een stelsel van scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinsten. In het huwelijkscontract was bedongen dat de gemeenschap van aanwinsten in geval van overlijden van een van de echtgenoten voor het geheel in volle eigendom zou toebehoren aan de langstlevende echtgenoot. Naderhand werd het verblijvingsbeding vervangen door een keuzebeding op

19. M. PUELINCKX-COENE, "Erfrecht" in *Beginselen van Belgisch privaatrecht*, Mechelen, Kluwer, 2011, 604.

20. L. WUYTS, "De erfrechtelijke verrekening van de schenking van gemeenschapsgoederen" in R. BARBAIX en N. CARETTE (eds.), *Tendensen vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2017, 187.

21. L. WUYTS, "De erfrechtelijke verrekening van de schenking van gemeenschapsgoederen" in R. BARBAIX en N. CARETTE (eds.), *Tendensen vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2017, 184; R. BARBAIX, "De schenking van gemeenschapsgoederen. Hoe gebeurt de erfrechtelijke verrekening?" in W. PINTENS en C. DECLERCK, *Patrimonium 2011*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 258.

22. M. PUELINCKX-COENE, "Erfrecht" in *Beginselen van Belgisch privaatrecht*, Mechelen, Kluwer, 2011, 604.

23. L. WUYTS, "De erfrechtelijke verrekening van de schenking van gemeenschapsgoederen" in R. BARBAIX en N. CARETTE (eds.), *Tendensen vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2017, 184.

24. R. BARBAIX, "De schenking van gemeenschapsgoederen. Hoe gebeurt de erfrechtelijke verrekening?" in W. PINTENS en C. DECLERCK, *Patrimonium 2011*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 255.

25. L. WUYTS, "De erfrechtelijke verrekening van de schenking van gemeenschapsgoederen" in R. BARBAIX en N. CARETTE (eds.), *Tendensen vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2017, 196; R. BARBAIX, "De schenking van gemeenschapsgoederen. Hoe gebeurt de erfrechtelijke verrekening?" in W. PINTENS en C. DECLERCK, *Patrimonium 2011*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 262-263.

26. L. WUYTS, "De erfrechtelijke verrekening van de schenking van gemeenschapsgoederen" in R. BARBAIX en N. CARETTE (eds.), *Tendensen vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2017, 196.

27. K. VERGAUWEN, "De erfrechtelijke verrekening van schenkingen van gemeenschapsgoederen. Komt de wetgever nog tussen?" in W. PINTENS en C. DECLERCK, *Patrimonium 2020*, Brugge, die Keure, p. 175 e.v.

grond waarvan de langstlevende echtgenoot in geval van overlijden kon opteren voor:

- de geheelheid in volle eigendom;
- hetzij voor de helft in volle eigendom en de helft in vruchtgebruik;
- hetzij voor de roerende goederen voor de geheelheid in volle eigendom en de onroerende goederen voor de helft in volle eigendom en de helft in vruchtgebruik;
- hetzij voor de gezinswoning en de roerende goederen voor de geheelheid in volle eigendom en de andere roerende goederen voor de helft in volle eigendom en voor de helft in vruchtgebruik.

De echtgenoten hadden twee gemeenschappelijke kinderen. Aan één van hen schonken zij tijdens het huwelijk de blote eigendom van aandelen vooruit en buiten deel. Vader overlijdt en de langstlevende echtgenoot opteert voor de eerste keuzemogelijkheid, met name de toebedeling van de gehele gemeenschap in volle eigendom. De niet-begiftigde dochter vordert de vereffening-verdeling van de nalatenschap van haar vader.

In eerste aanleg oordeelt de rechtbank van Kortrijk, anders dan de notaris-vereffenaar, dat de geschonken gemeenschapsgoederen overeenkomstig artikel 850 oud Burgerlijk Wetboek voor de helft in de nalatenschap van vader moeten worden ingebracht. Tegen het vonnis wordt beroep ingesteld door de langstlevende echtgenote en de begiftigde dochter. Zij argumenteren dat de schenking niet onderworpen is aan enige erfrechtelijke verrekening in de nalatenschap van vader nu de gemeenschap integraal aan de langstlevende is toegekomen op grond van het keuzebeding.

Ter zake van de relevante rechtsvraag sluit het Gentse hof van beroep zich aan bij het standpunt van de notaris-vereffenaar. Het oordeelt:

“Wanneer echtgenoten samen een gemeenschapsgoed schenken, moeten zij worden geacht samen de totaliteit van het gemeenschapsgoed te schenken. Het is dan niet zo dat zij beiden de helft van het gemeenschapsgoed schenken.

*Anders dan in geval van een gewone onverdeeldheid, is het gemeenschappelijke vermogen immers een doelvermogen met als bijzondere bestemming het huwelijk. (...) Daar waar echtgenoten gezamenlijk gemeenschapsgoederen schenken, dient, met toepassing van voormeld artikel 850 BW, de erfrechtelijke verrekening/aanrekening in beginsel te gebeuren in de nalatenschap van beide echtgenoten, telkens voor de helft. (...) In zoverre het gemeenschappelijke vermogen eventueel niet bij helften wordt verdeeld doch er sprake is van een (beding van) ongelijke verdeling, dient de schenking van gemeenschapsgoederen proportioneel te worden verrekend/aangerekend in de nalatenschap van elk van de echtgenoten en derhalve volgens de verdeelsleutel van de vereffening-verdeling van het gemeenschappelijk vermogen”.*²⁸

Het hof stelt verder dat indien de schenking niet zou hebben plaatsgehad, het gemeenschappelijk vermogen integraal aan de langstlevende echtgenoot zou verblijven. Zonder de schenking zouden de geschonken goederen dus niet in de nalatenschap van de eerst overleden echtgenoot vallen. Vanuit deze optiek acht het hof het logisch dat de schenking integraal wordt verrekend in de nalatenschap van de langstlevende. Het steunt hiervoor op de argumenten die door onder meer BARBAIX naar voren werden geschoven.²⁹

Het Hof van Cassatie sluit zich in het arrest van 7 december 2020 hierbij aan. Het komt hiermee terug op een eerder arrest van 10 maart 1966 waarin impliciet de traditionele strekking binnen de rechtsleer werd bevestigd.³⁰

4. BEOORDELING

De erfrechtelijke verrekening gebeurt in de nalatenschap van de langstlevende echtgenoot, indien en in zoverre de gemeenschap ook aan deze echtgenoot toekomt op grond van een beding van ongelijke verdeling. Wanneer de gehele gemeenschap aan de langstlevende verblijft, dient de schenking aldus integraal in diens nalaten-

28. Gent 13 december 2018, *onuitg.*

29. *Cf. supra.*

30. Cass. 10 maart 1966, *Pas.* 1966, I, 889.

schap te worden ingebracht en niet in de nalatenschap van de eerstoverleden echtgenoot, zoveel is duidelijk. In de mate de gemeenschap slechts voor een deel aan de langstlevende toekomt bijvoorbeeld op grond van een keuzebeding, dient de schenking proportioneel te worden verrekend. Het Hof van Cassatie lijkt op dit punt de nodige klaarheid te scheppen. Toch rijzen er nog een aantal vragen: met name of de redenering ook moet worden doorgetrokken naar stelsels van scheiding van goederen met een onverdeeldheid waaraan een keuze- of verblijvingsbeding werd gekoppeld, een verreken- of aanwasbeding, ... Bovendien waren de feiten die aan het arrest ten grondslag lagen vrij eenvoudig. In de praktijk stipuleren verdelings- en vooral keuzebedingen modaliteiten en mogelijkheden allerhande. Hoe de verrekening in complexere casussen zal plaatsvinden, zal de praktijk verder moeten uitwijzen.

Het Hof van Cassatie verleent het verdelingsbeding retroactieve werking. Het vertrekt van de stelling dat de verdeling van de huwgemeenschap de vereffening van de nalatenschap voorafgaat en dat het verdelingsbeding betrekking heeft op een massa die moet worden wedersamengesteld alsof de schenking niet heeft plaatsgevonden. Dit heeft tot gevolg dat de rechten van de begiftigde pas definitief zullen worden bepaald na de vereffening en verdeling van de huwgemeenschap. Pas dan wordt immers vastgesteld wie uliem schenker was (resp. aan welke van de echtgenoten de gemeenschap toekomt en in welke verhouding), in wiens nalatenschap de inbreng en inkorting dient plaats te vinden, enz. Nochtans worden de rechten van de begiftigde ten aanzien van de schenkers in principe vastgelegd ten tijde van de schenking.³¹ In dit verband merkt VERSTRAETE – ons inziens terecht – op dat het beding slechts betrekking zou mogen hebben op de gemeenschap zoals deze na vereffening zal zijn samengesteld.³² De praktijk raadt aan het huwelijkscontract na te kijken en het verdelingsbeding, waar nodig, aan te passen zodat het en-

kel betrekking heeft op de gemeenschap zoals die zal zijn samengesteld bij de ontbinding van het stelsel door overlijden.³³

In het verlengde hiervan kan nog worden opgemerkt dat de visie die het Hof voorstaat tot gevolg heeft dat de echtgenoten na de schenking nog aan de verrekening en dus aan de rechten van de begiftigde kunnen sleutelen, door een verdelingsbeding op te nemen, te schrappen of te moduleren.³⁴ Er mag immers geen onderscheid worden gemaakt al naargelang het verdelingsbeding al of niet reeds bedongen was ten tijde van de schenking.³⁵ Volgens de recente opvatting die het Hof van Cassatie onderschrijft, is het immers enkel relevant dat het beding ten tijde van de ontbinding van de huwgemeenschap in het huwelijkscontract is opgenomen. Dit maakt ook dat de begiftigde – een derde ten aanzien van de contractuele verhouding tussen de echtgenoten – zich de gevolgen van (de latere wijziging van) het huwelijkscontract, voordan wel nadelig, zou moeten laten tegenwerpen, ook al is hij daarbij geen partij. Deze opvatting gaat in tegen de principiële relativiteit van de overeenkomst.

Het arrest komt wel tegemoet aan de door de praktijk gepercipieerde ongewenste gevolgen op het vlak van inbreng of inkorting van de klassieke strekking (*cf. supra*). Nochtans zal de integrale verrekening in de nalatenschap van de langstlevende in principe wel leiden tot een indexering over een langere tijdspanne en voor een grotere waarde nu de verrekening van de schenking integraal plaatsvindt in de nalatenschap van de langstlevende echtgenoot. Artikel 858, § 3 oud BW bepaalt immers dat de inbreng van schenkingen geschiedt volgens de intrinsieke waarde van het geschonken goed op de dag van de schenking, geïndexeerd vanaf deze dag tot op de dag van het overlijden, in functie van de index der consumptieprijzen van de maand van het overlijden van de schenker, met als basisindex deze van de maand waarin de schenking werd gedaan. Deze regel is van dwingend

31. K. VERGAUWEN, "De erfrechtelijke verrekening van schenkingen van gemeenschapsgoederen. Komt de wetgever nog tussen?" in W. PINTENS en C. DECLERCK, *Patrimonium 2020*, Brugge, die Keure, 184.

32. J. VERSTRAETE, "Noot bij Cass. 7 december 2020", *T.Not.* 2021, 59.

33. J. VERSTRAETE, "Noot bij Cass. 7 december 2020", *T.Not.* 2021, 60-61 en de verwijzingen aldaar.

34. Zie de voorbeelden uitgewerkt door J. VERSTRAETE, "Noot bij Cass. 7 december 2020", *T.Not.* 2021, 59-60.

35. A. AYDOGAN, "Cassatie 7 december 2020: schenking van gemeenschapsgoederen en verblijvingsbeding? Integrale verrekening in nalatenschap langstlevende echtgenoot!", *Nieuwsbrief Notariaat* 2021/2, 4-6.

recht.³⁶ Van de verplichte indexering kan niet bij punctuele erfovereenkomst worden afgeweken.³⁷ Er bestaat wel een uitzondering:

- in zoverre de begiftigde vanaf de dag van de schenking niet het recht heeft te beschikken over de volle eigendom van de geschonken goederen. In dat geval geschiedt de inbreng volgens de waarde van het geschonken goed op de dag van het overlijden van de beschikker, voor zover de begiftigde het recht om te beschikken over de volle eigendom alsdan verkrijgt;
- indien de begiftigde het volledige meesterschap pas verkrijgt op een datum na het overlijden: de inbreng vindt dan plaats volgens de waarde van het geschonken goed op de dag van het overlijden, vermindert met de waarde van de lasten die de uitoefening van het beschikkingsrecht over de volle eigendom verhinderen;
- wanneer de begiftigde het recht om over de volle eigendom te beschikken, verkrijgt op een datum na de schenking, maar voor

het overlijden van de beschikker: de inbreng gebeurt alsdan volgens de waarde van het geschonken goed op deze datum, geïndexeerd tot aan het overlijden.

5. BESLUIT

Het Hof van Cassatie heeft de discussie inzake de erfrechtelijke verrekening van de schenking beslecht in het voordeel van de tweede strekking. Het antwoord van het Hof op de voorgelegde rechtsvraag is duidelijk, al worden opnieuw bezorgdheden geuit over de concrete gevolgen van het arrest in de praktijk. Er dient te worden stilgestaan bij deze rechtspraak zowel ten tijde van de schenking, als bij een eventuele (her-)formulering van een verdelingsbeding en de vereffening en verdeling naar aanleiding van het overlijden van de echtgenoten. Zoals steeds, verdient het aanbeveling gedane planningen van tijd tot tijd te herevalueren.

36. Art. 858, § 7 oud BW; R. DEKKERS, H. CASMAN, A.L. VERBEKE en E. ALOFS, *Erfrecht & giften. De nieuwe erfvetten 2017 en 2018*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 129.

37. R. DEKKERS, H. CASMAN, A.L. VERBEKE en E. ALOFS, *Erfrecht & giften. De nieuwe erfvetten 2017 en 2018*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 132.

